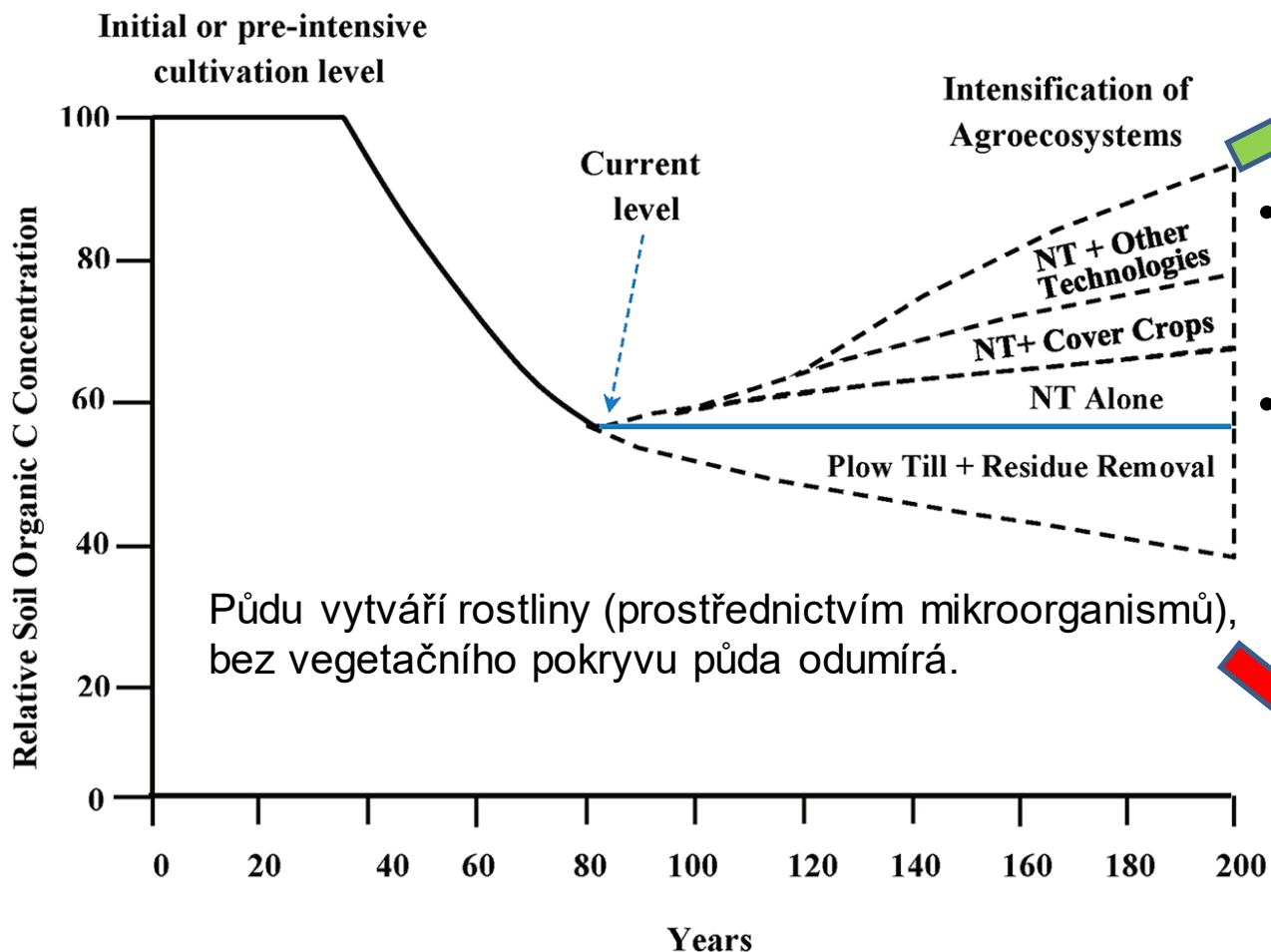

Karel KLEM

Meziplodiny – klíčová cesta k ukládání uhlíku v půdě

Uhlík v půdě je nositelem úrodnosti

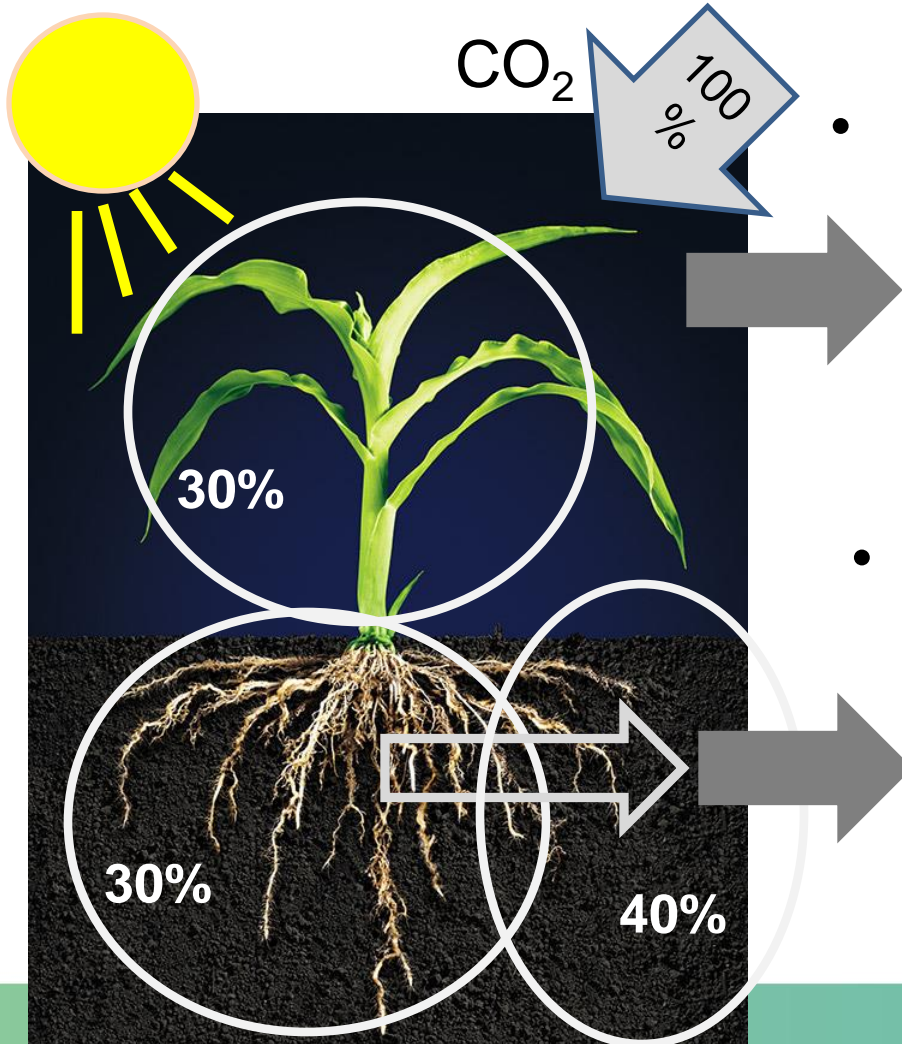

- Intenzivní zemědělství = jednoznačný trend poklesu půdního uhlíku za posledních 100 let
- Poslední šance na zvrácení tohoto trendu – jinak nás čekají dramatické poklesy výnosů – především „desertifikace“ (živiny jsme schopni dodat, vodu jen ve velmi omezené míře)

Proč nestačí dodávat uhlík ve formě organických hnojiv?

Zde se dostáváme k samotné podstatě celého problému:

- Dráha tzv. pevného uhlíku (biomasa) – primárně rozklad – stabilní organický uhlík se tvoří jen ze 2-5% uhlíku
- Dráha tzv. „tekutého uhlíku“ - exsudáty + mykorrhizní houby – jednoduché organické sloučeniny, polymerní látky, glomalin – 40-50% se přeměňuje na stabilní uhlík poutaný na minerály (MAOM)

Stabilní uhlík (Humus?)

0.15 t C/ha/rok

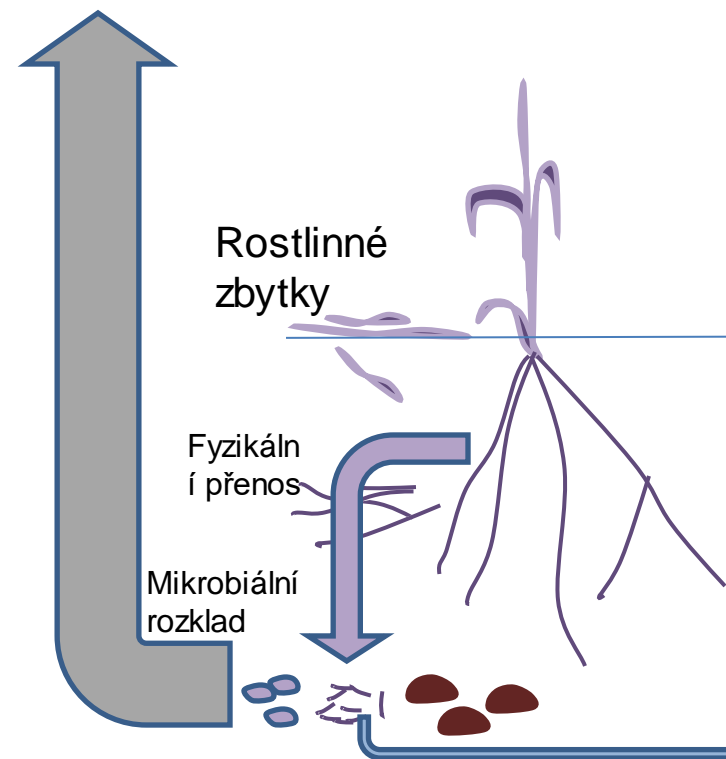
4 t C/ha/rok

Při produkci 15 t nadzemní biomasy

Fyzikální a dekompoziční (pevná) dráha uhlíku

CO₂
>90%

Odumírající
rostlina

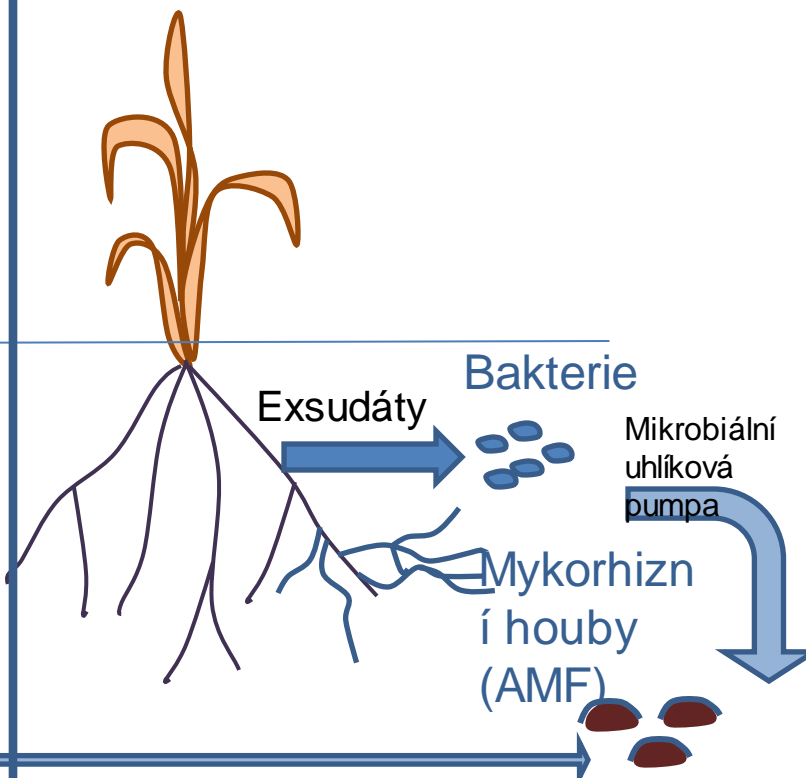
Hrubý částicový organický uhlík (POM)

- Vysoký poměr C:N
- Celulóza, hemicelulóza, lignin
- Není poután na minerální částice
- 1-10 let životnost

Mikrobiální (tekutá) dráha uhlíku

CO₂
<50%

Živá rostlina

Na minerály potaný organický uhlík (MAOM)

- Nižší poměr C:N (klíčový význam leguminóz)
- Cukry, organické kyseliny, polyfenoly, polymery
- Fyzikálně a chemicky poutané na minerální částice
- 10-1000 let životnost

Dráha tekutého uhlíku je až 30x účinnější

Funkce jednotlivých komponent meziplodin

Plant functional groups – planted individually and in groups

Nitrogen Fixers

Spring Pea
Lentil

→ Increase nitrogen

Fibrous Root

Oats
Proso millet

→ Add soil carbon

→ Reduce compaction,
move nutrients upward

→ Rapid ground cover, high
biomass, potential
disease control

Tap Root

Purple top turnip
Safflower

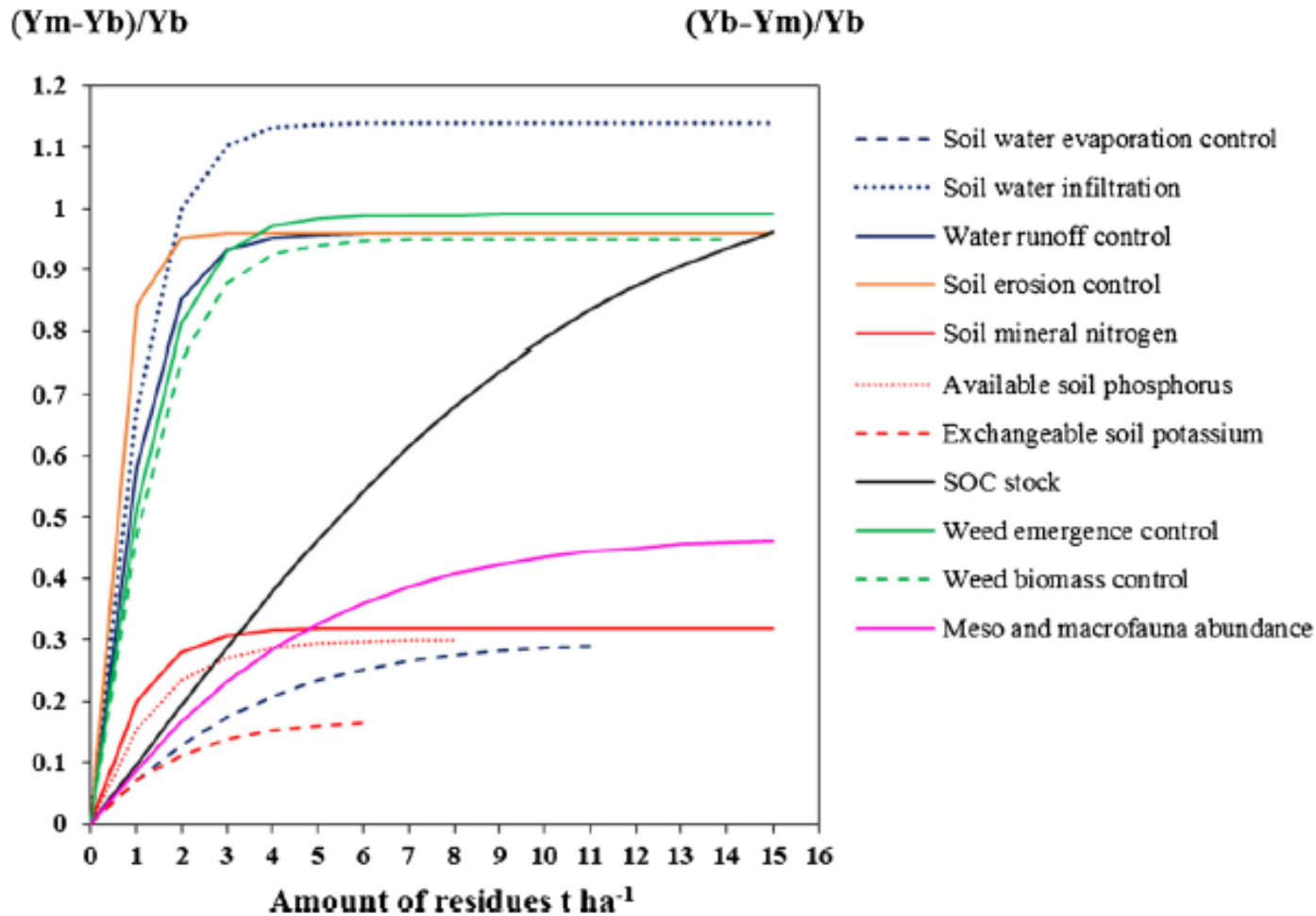

Brassica

Daikon radish
Winter canola

- Leguminózy – zvyšují dusík v půdě
- Lipnicovité (svazčitý kořenový systém) – zvyšují uhlík
- Rostliny s kůlovým kořenem – rozrušují utuženou půdu – přivádějí živiny z hlubších vrstev
- Brukvovité – rychlý růst, ochrana půdy před erozí, redukce zaplevelení, snížení výskytu chorob

Pozitivní funkce meziplodin jsou výsledkem krycího efektu vegetace (krycí plodiny) a pozitivních účinků v půdě

Soil organic matter

Brick = high bulk density,
low pore space

Sponge = low bulk density,
high pore space

Účinek meziplodin na ukládání uhlíku, omezení eroze, zvýšení infiltrace a podporu půdního mikrobiomu lze zajistit pouze kombinací s no-till technologií založení i následného ukončení

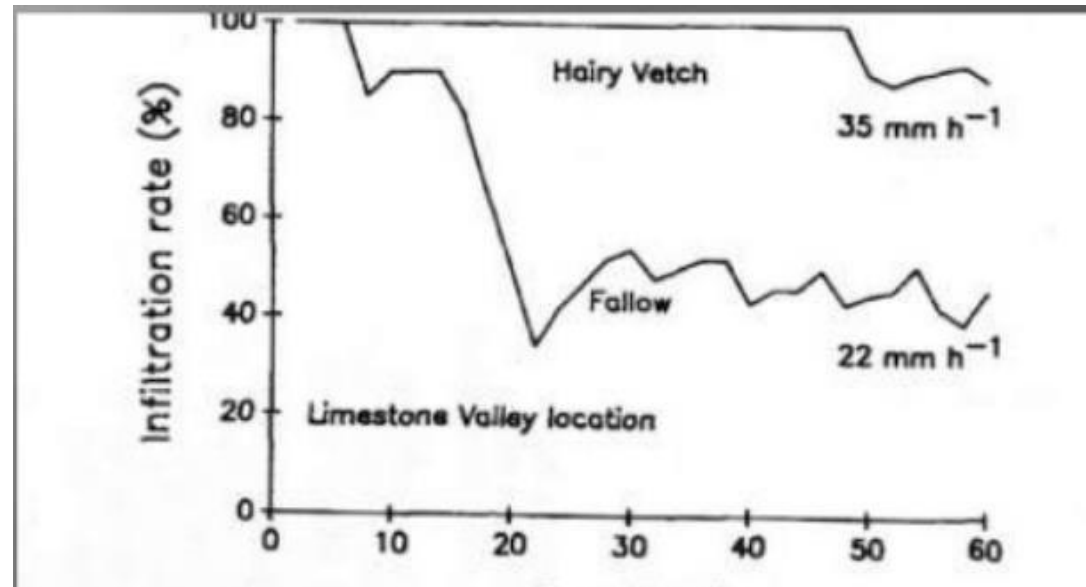
Kontinuální vegetační pokryv má zásadní přínosy pro omezení eroze a zlepšení infiltrace

<https://www.youtube.com/watch?v=i0ENN Mky1sc>

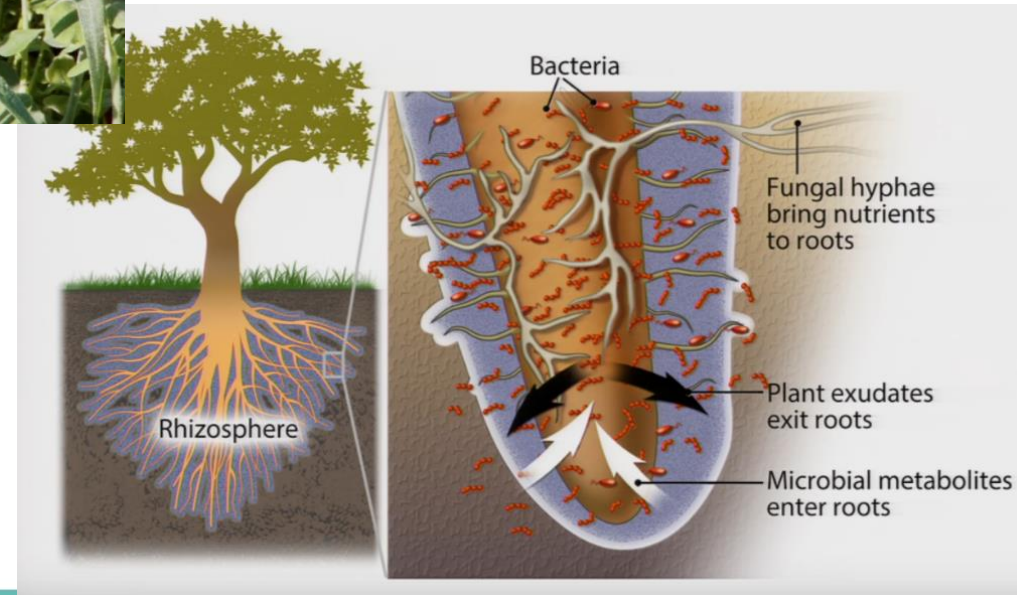
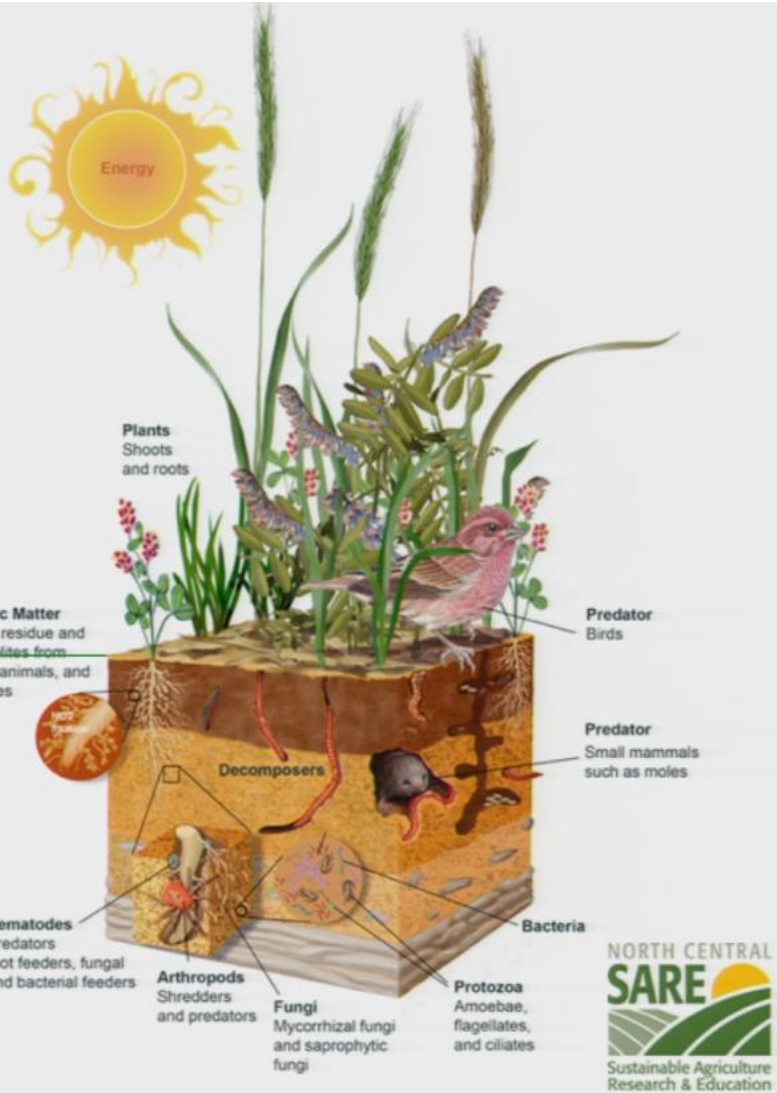

Již po 5 minutách srážek dochází u holé půdy k poklesu infiltrace

	Úspora vody v mm
Omezení přímých ztrát vody při zpracování půdy	15-20
Omezení výparu z půdy díky zastínění mulčem	60-130
Zvýšení infiltrace	50-150
Celkem úspory vody	až 300 mm

Druhově bohaté meziplodiny jsou zdrojem potravy pro celý potravní řetězec

Meziplodiny v kombinaci s no-till technologií zvyšují množství žížal v půdě o více jak 30%

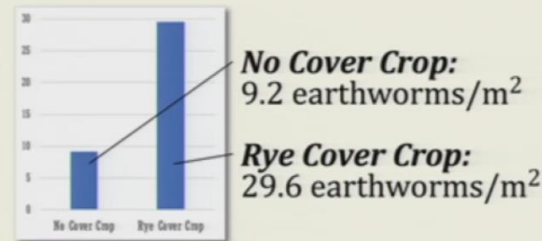
EARTHWORMS & SOIL HEALTH

Middens of *Lumbricus terrestris* (common nightcrawler) were counted at rye sites (5 on-farm and 1 research farm) in June 2016:

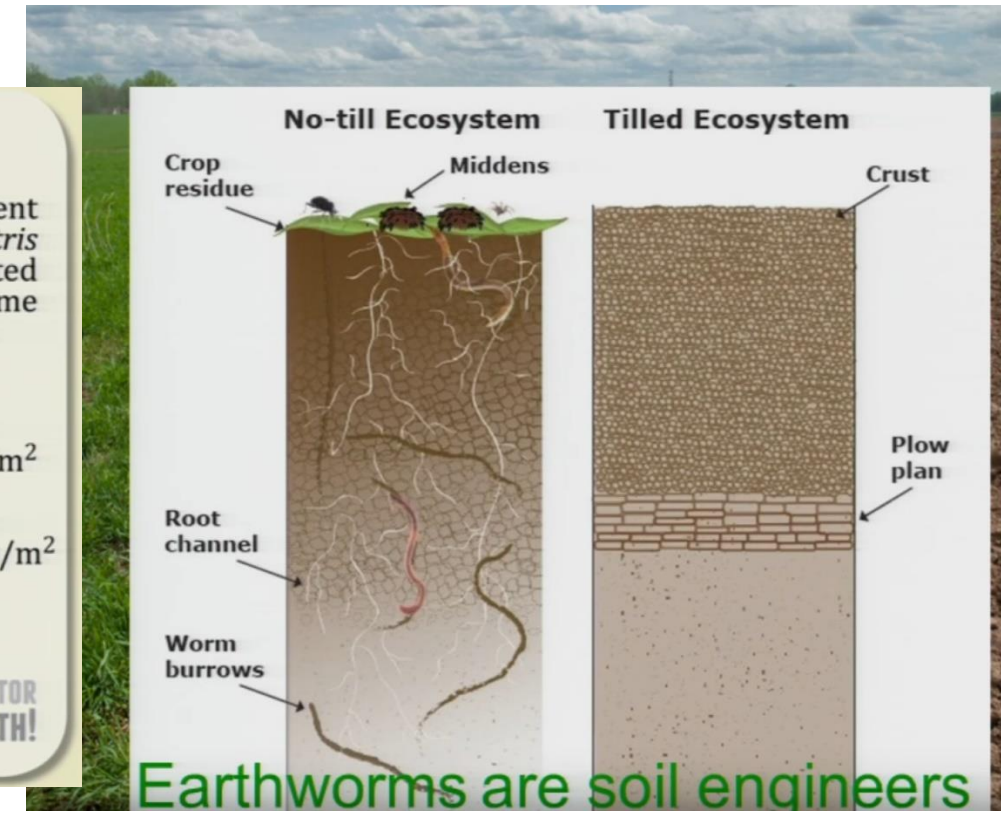

Across all sites (with rye for 7+ years), **38% MORE EARTHWORMS WERE PRESENT WITH A CEREAL RYE COVER CROP** compared to strips without cover crop.

These midden counts are consistent with earthworms counts (*L. terrestris* and *Aporrectodea* spp.) conducted via electrical extraction at the same research farm site in April 2015:

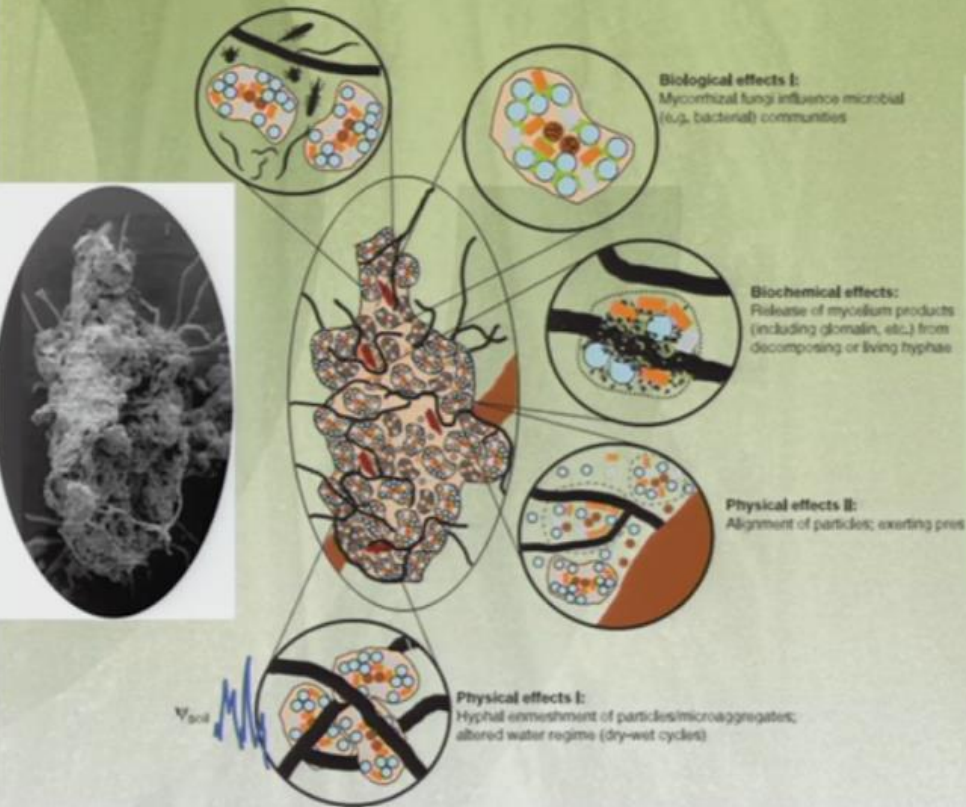

Earthworms are a **TANGIBLE, EARLY BIOLOGICAL INDICATOR OF SOIL HEALTH!**

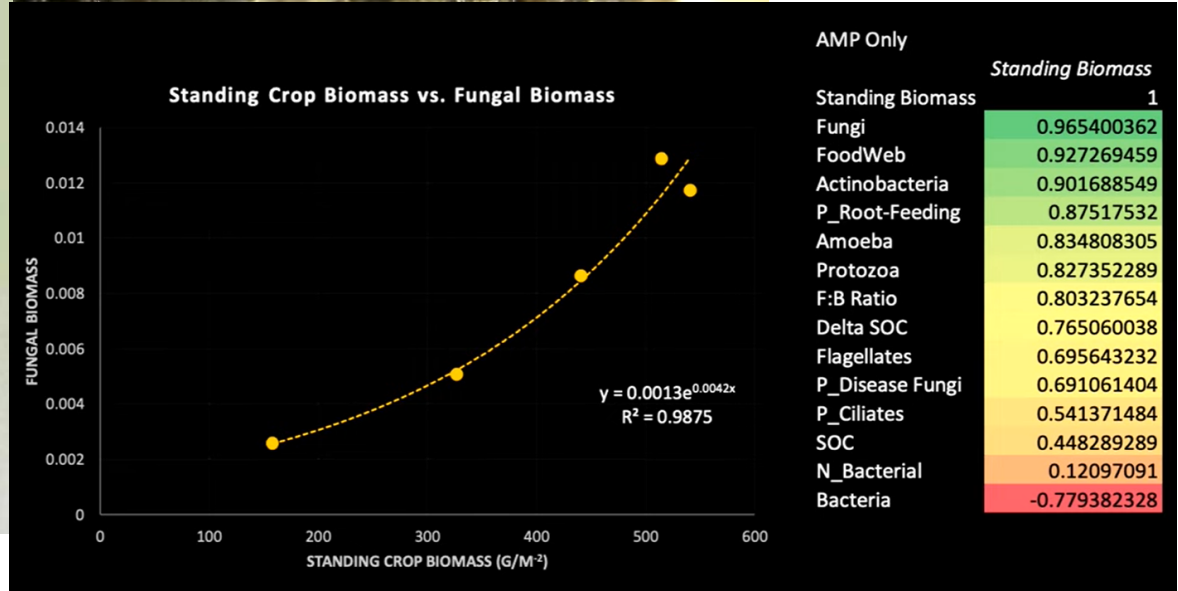

Druhově bohaté meziplodiny podporují rozvoj mykorrhizních hub, které jsou zcela zásadní pro půdní strukturu – stabilita agregátů

BUILDING A SOIL AGGREGATE

- Involves both:
- Biological
    - AMF communities
    - Release of Glues
  - Physical
    - Hyphae entangle soil particles
    - Dry wet cycles
    - Squeeze particle together

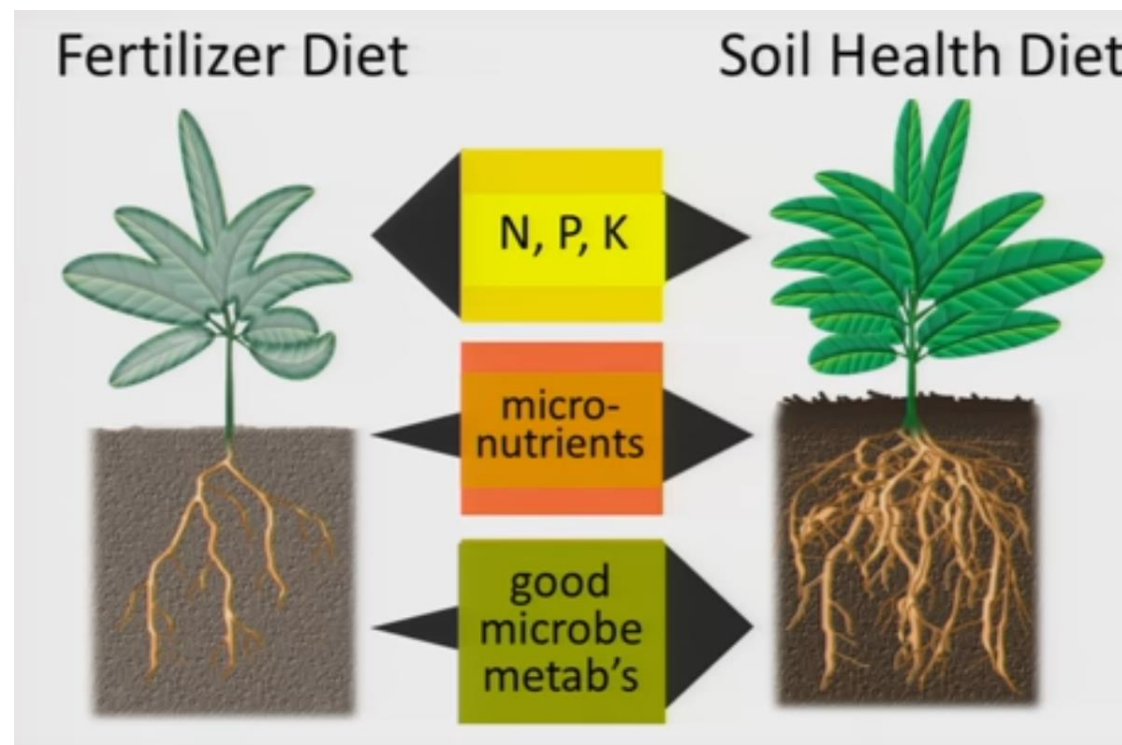

Zpřístupňování živin prostřednictvím druhově bohatých meziplodin je mnohem rovnoměrnější a zejména vyváženější

Cover Crops and Nutrient Capture

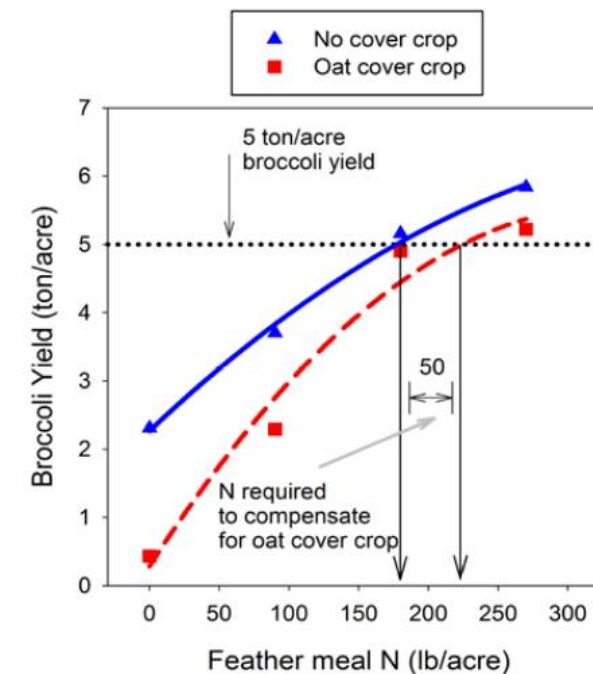
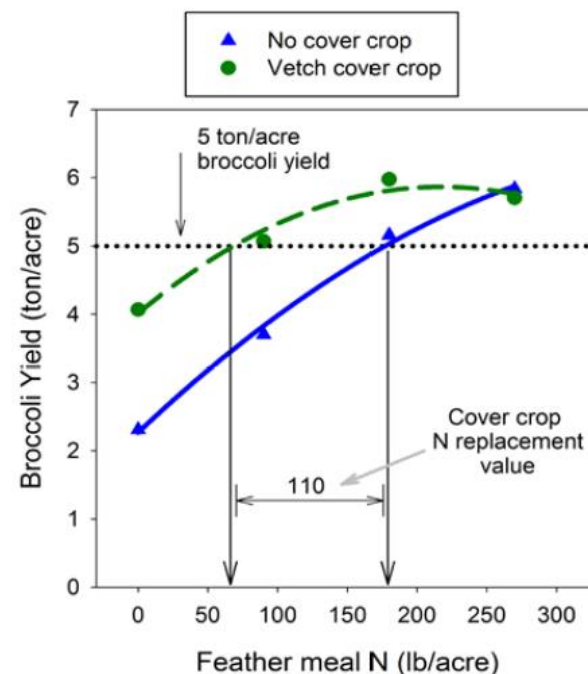
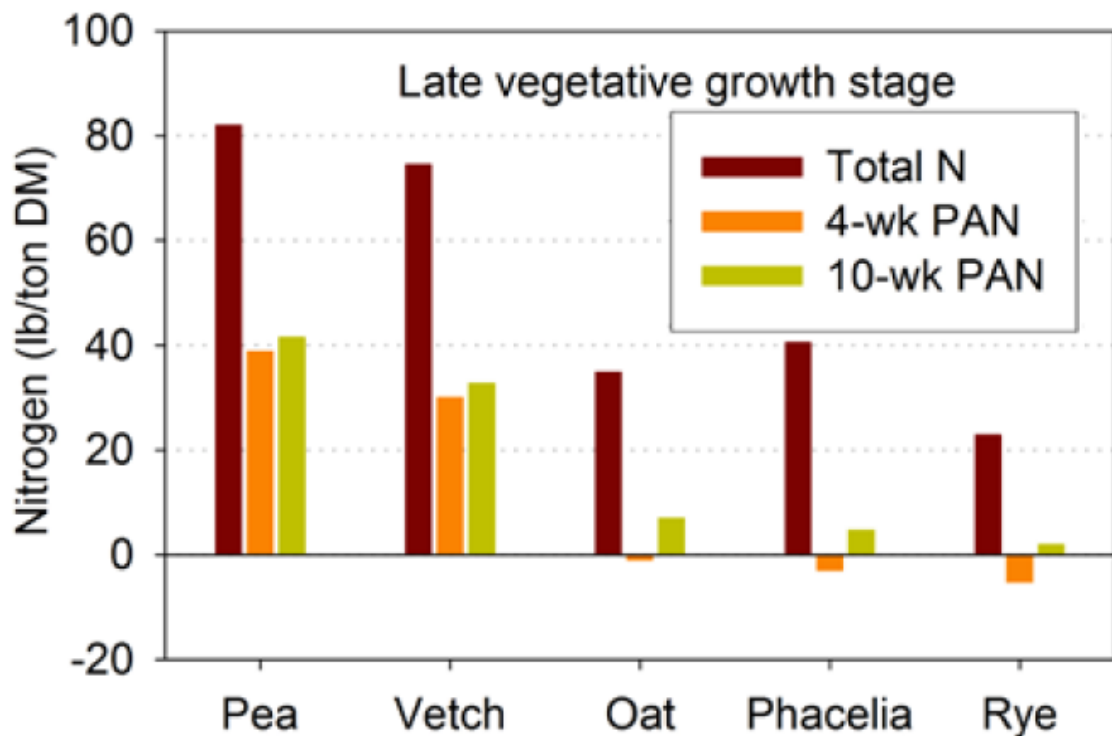
Late Summer / Fall   Spring Thaw   Late Spring

Cover crops can increase the amount of nutrients available for the next crop by taking up nutrients that remain in the soil and holding them in plant tissue until they are released the next spring, when they can be used by the following crops. *Courtesy: Cover Crop Solutions*

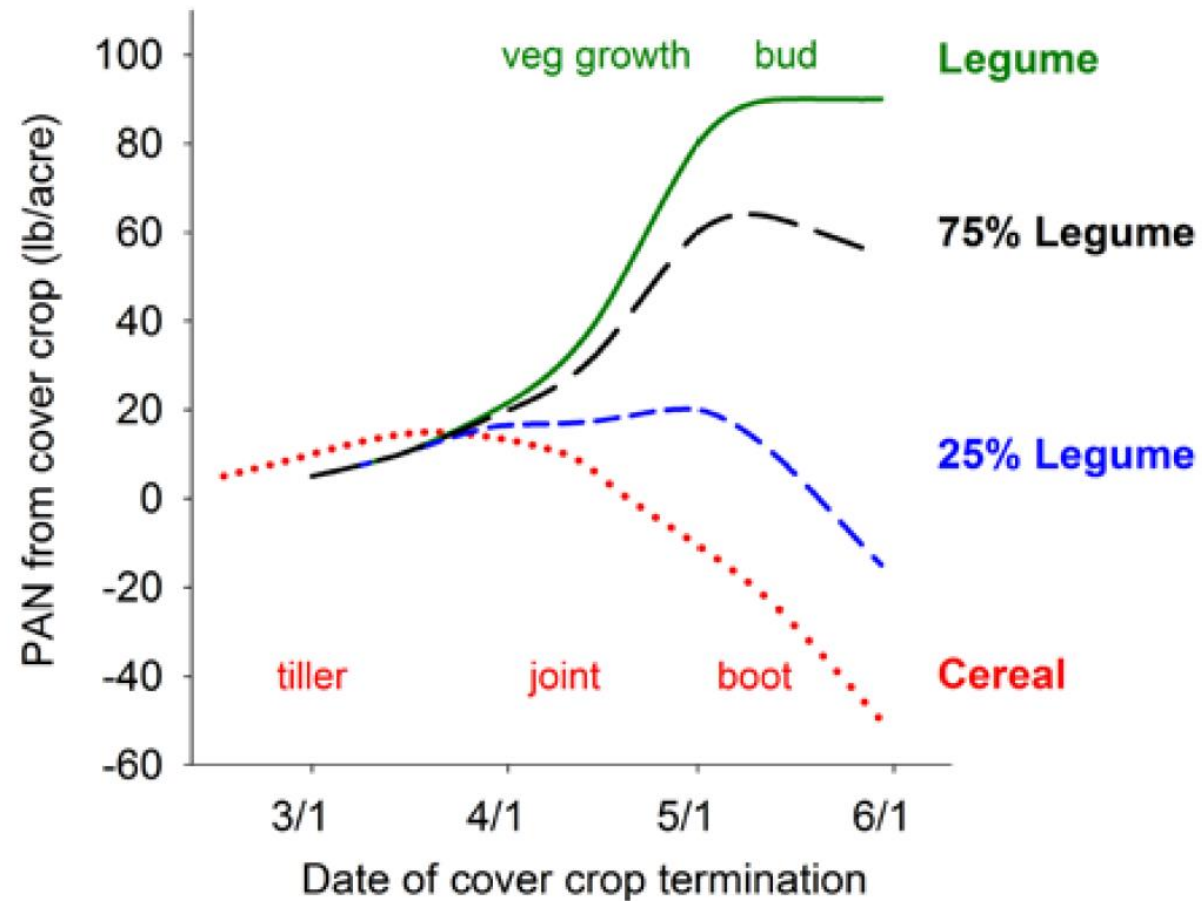

Výživu dusíkem k následující plodině je nutné plánovat již při založení meziplodiny

Meziplodina s dominujícími leguminózami (vikev, peluška) může zajistit až okolo 100 kg N/ha navíc, zatímco meziplodina s dominujícími neleguminózními druhy (oves, svazenka) může naopak znepřístupnit (fixovat na delší dobu) až 50 kg N/ha

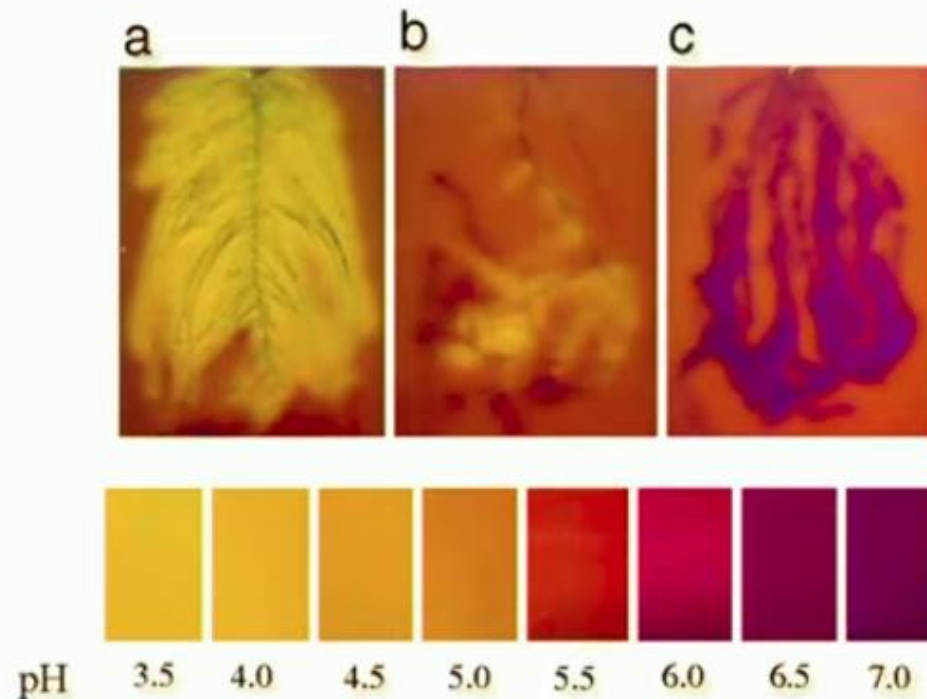
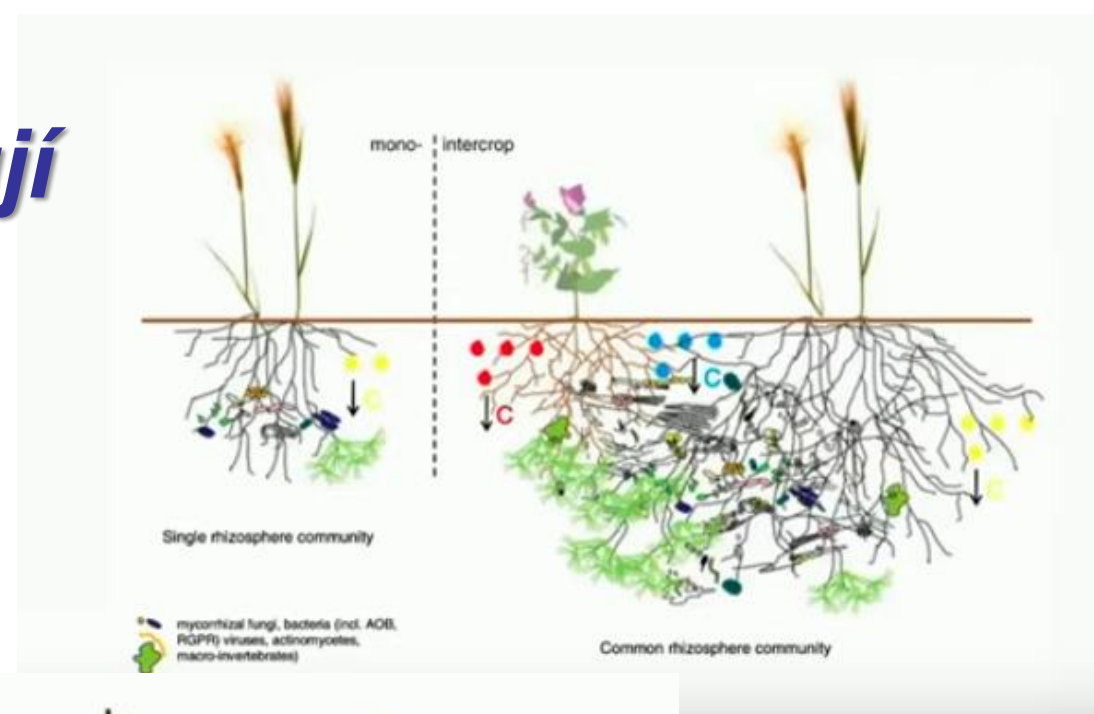

Množství dusíku přístupného pro rostliny po meziplodině závisí nejen na podílu leguminóz ve směsi ale také na dosažené fázi v době ukončení

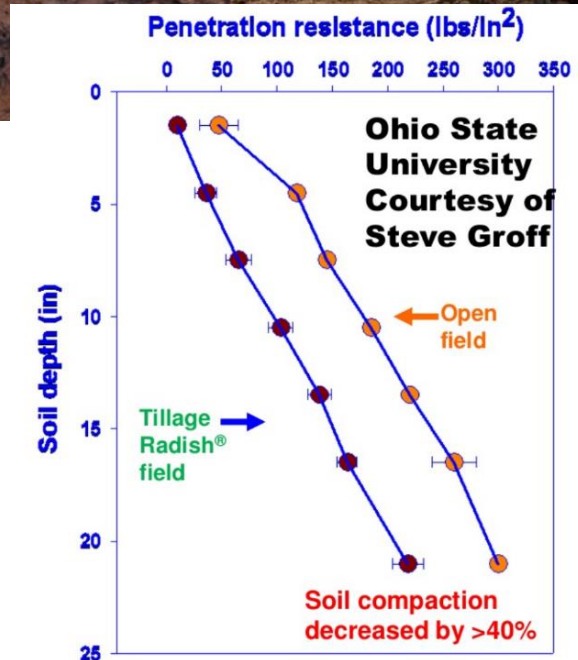
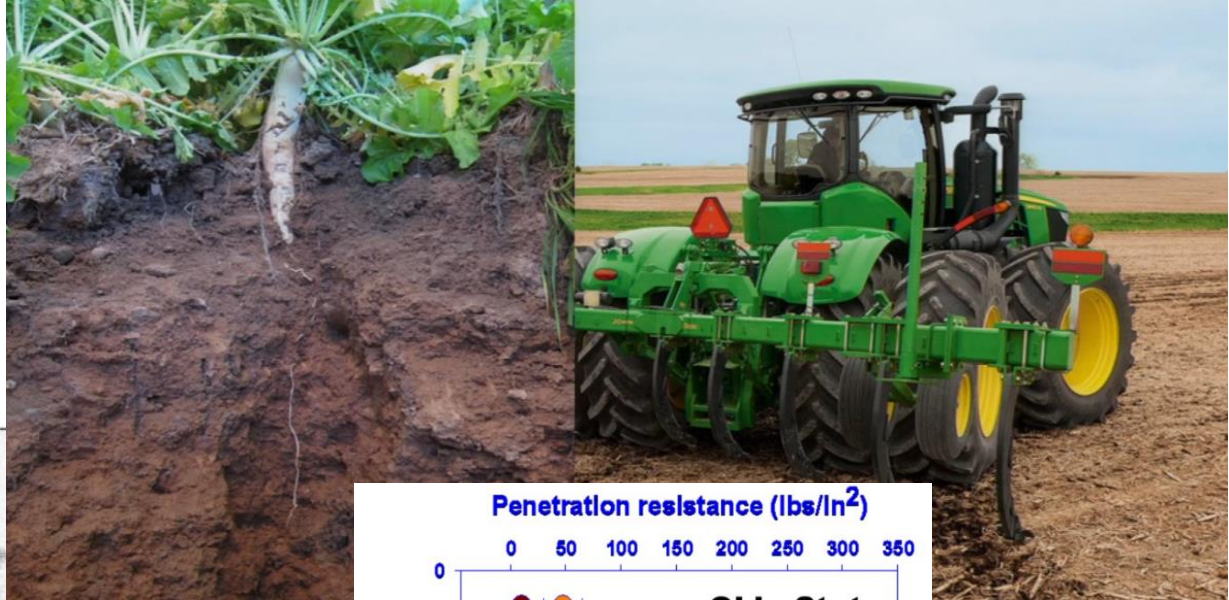
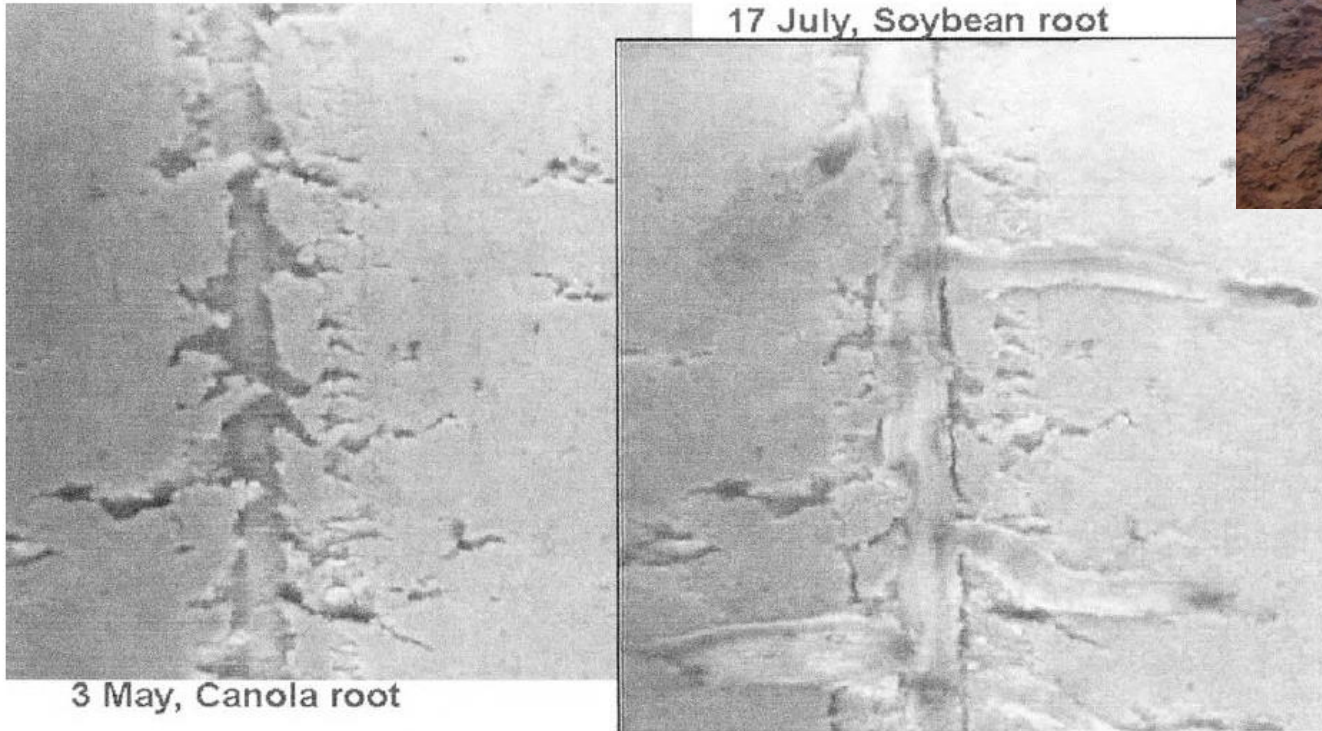
Druhově bohaté směsi zajišťují zpřístupnění dalších živin

- Dvě vhodně zvolené plodiny se příznivě doplňují a propojují prostřednictvím mykorhizních hub
- Exudáty
- Mykorhýza
- pH – uvolňování živin
- a) Bob obecný (velmi kyselé)
- b) Soja (mírně kyselé)
- c) Kukuřice (neutrální)
- Kyselé – stopové prvky, P
- Neutrální – Ca, Mg, Mo

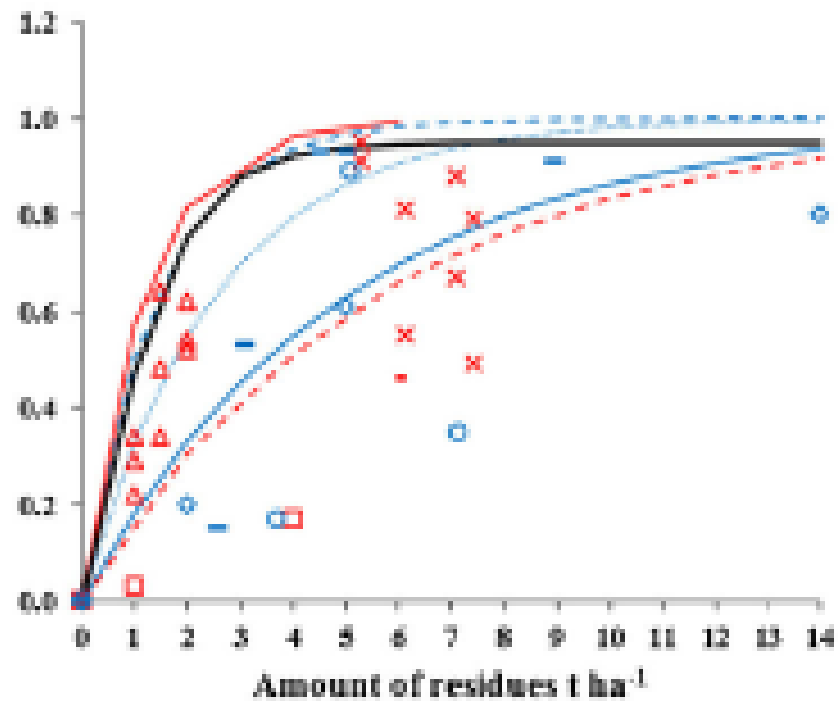

Rostliny s kůlovým kořenem zajišťují rozrušování zhutněného podorničí – při současné stabilizaci agregátů – levnější a především trvalejší řešení než podryívání

Mulč po meziploidině výrazně redukuje zaplevelení následné plodiny

CWeed biomass control
($Y_b - Y_m$)/ Y_b

Správně založená meziplodina je klíčem k úspěchu

- a) Druhově bohatá směs – zpočátku vysoký podíl bobovitých (jetel alexandrijský, vikev, bob, hrách, při časném výsevu lupina) až 50%
- b) Bezorebné setí v den sklizně
- c) Setí po 25. červenci (ve vyšších polohách po 20. červenci) je značně problematické – krátký den – řešením je výsev rozmetadlem před sklizní – ale jen za vlhka, nebo štafetový intercropping

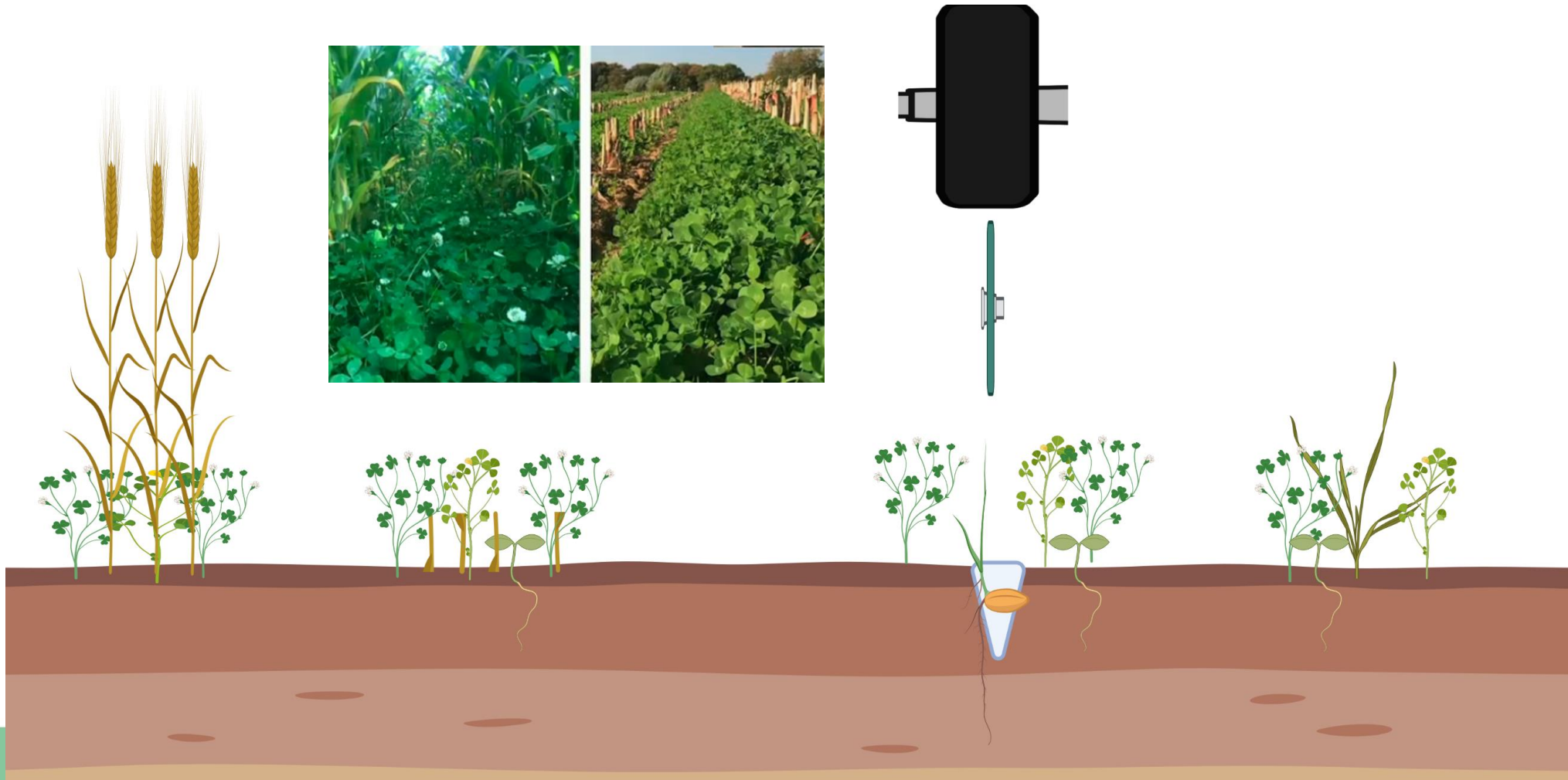
Ve vyšších polohách a u plodin s pozdější sklizní je jednoznačně vhodnější zakládat porosty meziplodin ještě před sklizní - 3-5 týdnů (letecky nebo pneumatickými rozmetadly), umožňuje to založit meziplodiny i v porostech kukuřice

Pro snížení provozních špiček stojí za úvahu také secí stroje na sklízecích mlátičkách - pokud ale jsme schopni zaset bezorebně v den sklizně pak je přínos minimální

Alternativou je tzv. štafetový intercropping – zasetí drobných jetelovin současně s plodinou (jetel bílý, tolice dětelová, jetel alexandrijský) – po sklizni vytvoří souvislý pokryv do kterého se vysévá následná plodina (po sklizni je možné přiset bezorebně další meziplodiny)

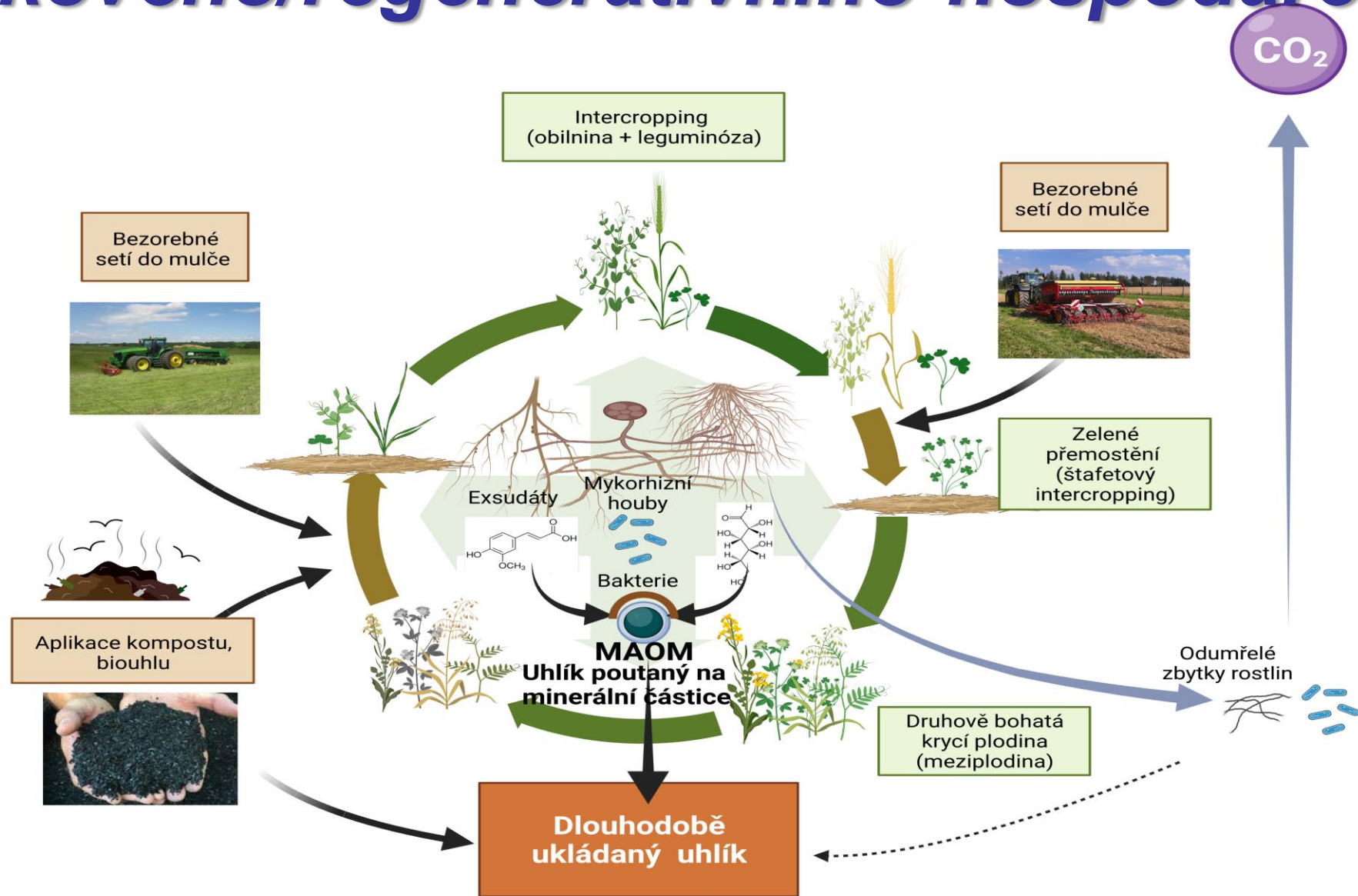

Ukončení nevymrzající meziplodiny vyžaduje zkušenosti a dobrou techniku

- a) Začínat s vyšším podílem vymrzajících druhů a nevymrzajících druhů, s nízkou konkurenční schopností (jetel plazivý) nebo se snadnějším ukončením (ozimý hrách)
- b) Žito musí být minimálně plně vymetané, ideálně začátek zrání
- c) „Krimper“ musí stéblo zlomit na několika místech – nové typy krimperů kombinují dva mechanismy

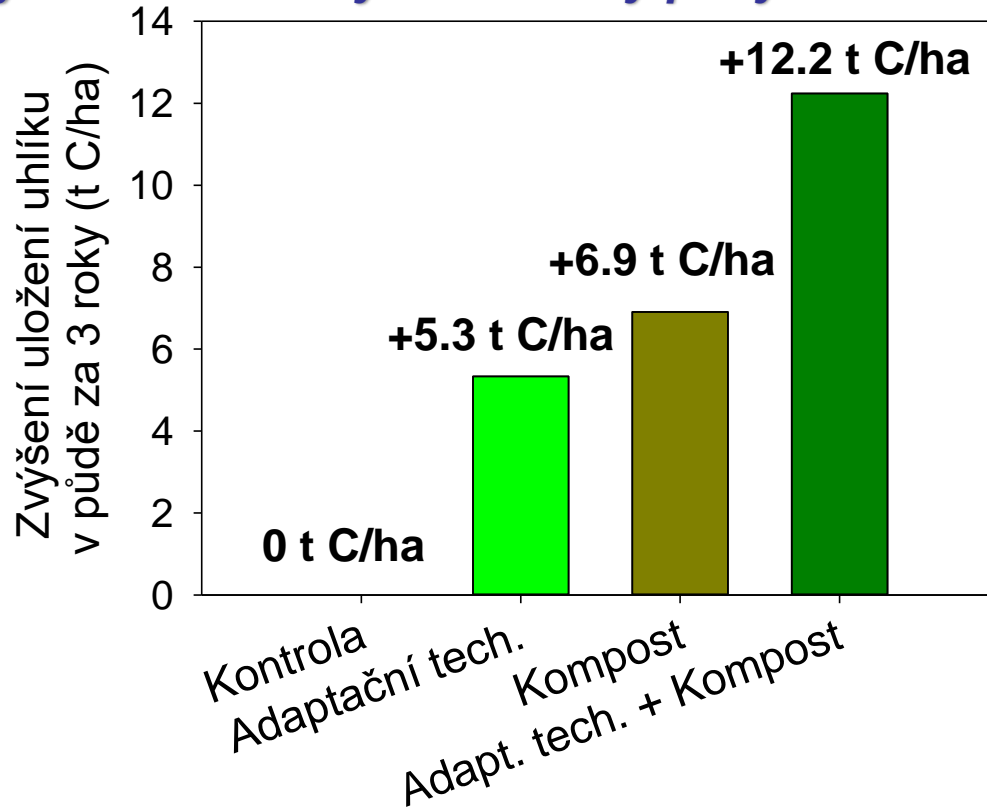
Meziplodiny jsou zásadní součástí uhlíkového/regenerativního hospodářství

Kombinací druhově bohatých meziplodin a no-till lze ukládat téměř 2 t uhlíku/ha za rok

Zvýšení C za 3 roky do hloubky půdy 30 cm:

ca 21 tis. Kč /ha/rok

ca 16 tis Kč /ha/rok

Ca 12 tis Kč /ha/rok

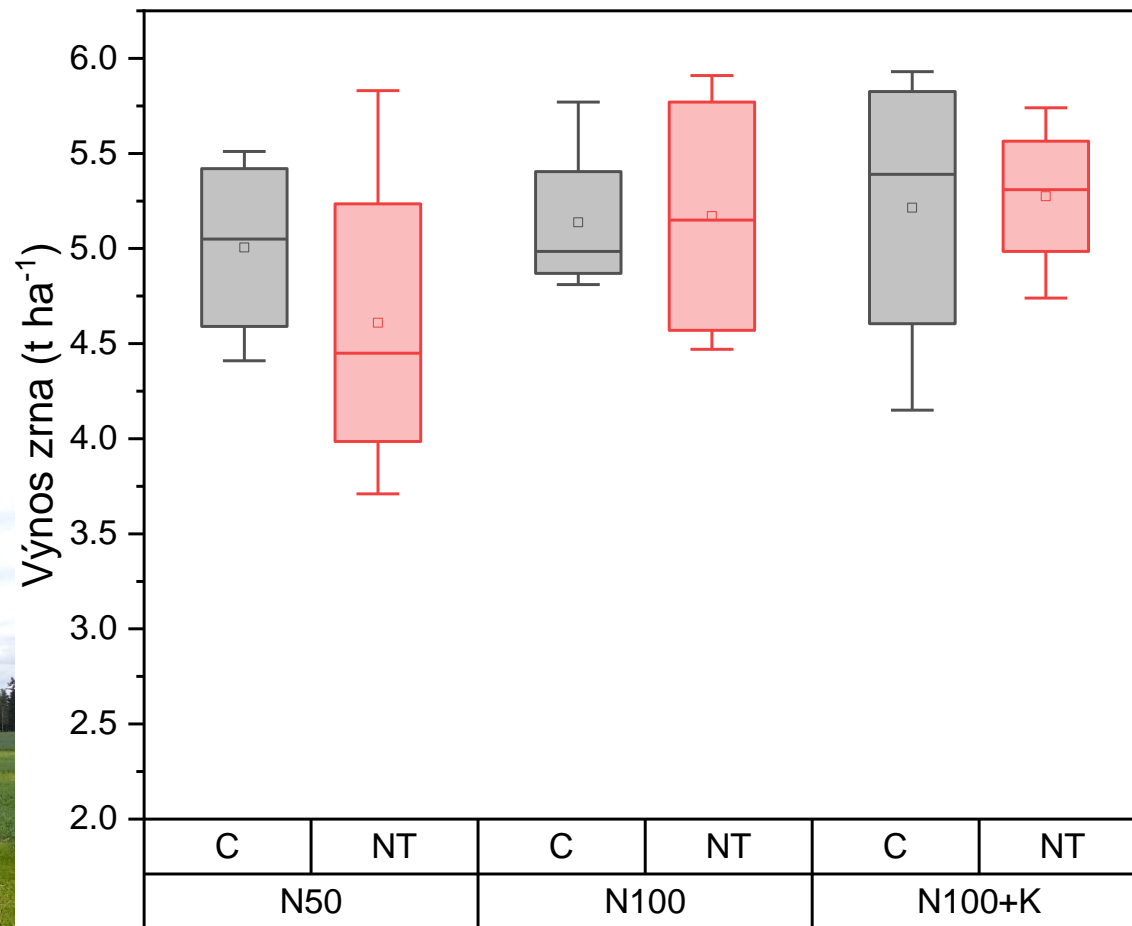
Kontrola – orba, bez meziplodin, bez aplikace kompostu

Kompost – jednorázově 30 t/ha (ca 8 t C/ha)

Adaptační technologie – bezorebné setí, pěstování druhově bohatých meziplodin

Meziplodiny zhruba po 2-3 letech téměř plně kompenzují výnosovou ztrátu spojenou s no-till

Děkuji za pozornost